

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

40. TÝDEN (30.9.2024)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka Poradenství. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Výskyt škůdců je podobný minulému týdnu. Pokračuje nálet mšic do brukvovité zeleniny i třásněnek do cibule. Místy početní zůstávají bělásci, dřepčící, objevují se housenky mūr. Zápředníček a pilatka řepková jsou častí na řepce a hořčici, ale místy se mohou přemnožit i na zelenině. V zahánvajících částech rostlin jsou různé druhy neškodných bezobratlých.

Brukvovitá zelenina - výskyt škůdců je stejný jako v minulém týdnu, v chladnějším počasí by nemělo docházet k výrazným nárůstům početnosti, ale při zaorání řepky nebo hořčice v blízkém okolí může dojít ke skokovému zvýšení počtu škůdců. V některých porostech zůstávají kolonie mšice zelné, pokračuje migrace m. broskvoňové. Molice ubývá, stěhují se postupně na zimní hostitele. V některých oblastech zůstávají početní dřepčící i housenky bělásků. Třásněnek na brukvovité zelenině je málo, ale riziko pro náchylné odrůdy zelí zůstává až do podzimu. Občas jsou vidět housenky zápředníčka polního. Vlhká půda zvyšuje riziko škodlivosti podzimní generace květilky zelné.

Ostatní zelenina - pokračuje migrace třásněnek na cibuli, početnost závisí na lokalitě a ochraně. Vlhká půda by měla vyhovovat květilkám, které mohou napadat druhy zelenin, na kterých normálně neškodí i pochmurnatce a drátovců. Minulý týden se na cukrovkách projevil žír housenek několika druhů mūr, jedná se o polyfágní druhy, které mohou lokálně poškodit i listy zelenin. Přibývá porostů napadených hnilobami, které svojí vůní lákají různé druhy neškodných živočichů z okolí. Vlhko zvýší aktivitu plžů, kteří napadají porosty většinou od okraje.

Riziková: mšice, dřepčící, molice, bělásci, třásněnky, housenky, plži a další druhy

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- početnost většinou nízká, ale v krajině jich je dostatek. Po zaorání výdrolů a meziplodin se mohou přestěhovat na zeleninu.

Monitoring - dospělci zpravidla na vrchní straně listů, za nepříznivého počasí se mohou ukrývat u kořenového krčku. Přítomnost prozradí požerky na litech.

Ochrana - v závislosti na počtu dospělců. Mechanickou bariérou je zakrytí sítí proti hmyzu.

Mšice zelná a m. broskvoňová

- přilet nových dospělců se obnovil, začínají zakládat kolonie. V některých porostech přežívají kolonie mšice zelné, které bez ošetření budou narůstat a šířit se do okolí.

Monitoring - okřídlení dospělci a nymfy většinou na spodní straně listů, mohou být i pod listy uvnitř hlávek

Ochrana - na začátku tvorby kolonií, užitečných organismů je zatím málo - nestačí regulovat přírůstek.

Molice vlašovičnicková

- škodlivost zůstává lokální v místech, kde je zdroj (napadené porosty). S postupujícím podzimem se začíná stěhovat na zimní hostitele.

Monitoring - bílí dospělci většinou na spodní straně listů, světlá vajíčka jsou na bílé ploše.

Ochrana - napadené porosty zaorat co nejdříve po sklizni, aby na povrchu nezůstaly žádné zbytky, ze kterých se molice může líhnout i po jejich zaschnutí.

Dospělci jsou citliví k insekticidům, u kontaktních přípravků je nezbytné kvalitní ošetření spodní strany listů. Kapky musí být

drobné a pokrýt většinu plochy listu, aby molici trefily. Účinnost zvýší smáčedlo. Proti nymfám a v závislosti na výskytu dalších škůdců (i registraci a reziduím pesticidů) jsou účinné Benevia, Movento a Spintor.

Bělásek řepový

- početnost dospělců i počet nakladených vajíček zůstává nadále vysoký, při nižší intenzitě ochrany mohou housenky přežít a začít škodit.

Monitoring - žlutozelená vajíčka jednotlivě na spodní straně listů, zelené housenky na spodní straně listů, vřívají se do hlávek. Pomocným znakem je nahromaděný trus v paždí listů, méně často i přilepený na listech.

Ochrana - housenky citlivé k přípravkům proti žravým škůdcům, běžně jsou regulovány ochranou proti jiným druhům. Starší housenky ukryté uvnitř hlávek - musí se k nim postřík dostat - zvýšit tlak a objem vody.

Třásněnky

- migrace do porostů cibule pokračuje, početnost závisí na lokalitě, někde již poškození vady vzhledu.

Monitoring - na listech tmaví i světlí dospělci a nymfy, na starších rostlinách jsou ukrytí mezi nahloučenými listy. V místě sání tmavé kupičky trusu. Nymfy mohou být zaměněny za světlé částičky půdy/písku.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním. U zelí před vniknutím dospělců do hlávek.

Drátovci - larvy kovaříků

- v závislosti na početnosti na pozemku mohou škodit až do října.

Monitoring - zjišťování míry poškození hlíz a kořenů a počet drátovců.

Ochrana - plochy s drátovci sklídit co nejdříve, čím déle zůstanou na pozemku, tím škod postupně přibývá. Okrajový efekt - drátovci mohou migrovat několik metrů z okolních ploch na souvratě - sklídit přednostně.

Housenky motýlů

- létá kovolessklec gama, můra kapustová, m. zelná, černopáska bavlníková aj., mohou se vyskytnout housenky dalších polyfágních druhů, ale na sledovaných lokalitách výskyt nevýznamný.

Monitoring - na rostlinách hledat vajíčka a housenky, které jsou na spodní straně listů. U některých druhů jsou viditelné požrané listy.

Ochrana - proti nejmladším housenkám.

Další škůdci

květilky - na zelenině může škodit několik druhů, vlhké počasí (půda) podporují jejich výskyt, mohou škodit v brukvovité zelenině, na špenátu, klíčících rostlinách aj.

pochmurnatka - obdobně jako květilkám i pochmurnatkám vyhovuje vlhká půda.

kněžice - zvyšuje se početnost a rozšíření nepůvodních druhů kněžic, které již mohou na některých lokalitách škodit sáním nebo znečištěním rostlin zapáchajícími látkami.

Užitečné organismy

- užitečných organismů je málo, občas dospělci pestřenek a sluněček, v koloniích mšice zelné občas mumie mšic parazitované mšicomary a larvy pestřenek.

Mšice zelná škodí sáním (vlevo), nepřímo může škodit vytvořením vhodného mikroklimatu pro choroby (vpravo). Mrtvá kolonie mšic nasákne vodou, zvýší se doba ovlhčení a choroby proniknou v místě bývalé kolonie do listu, odkud se šíří na další části rostliny.

Pokračuje migrace mšice broskvoňové

Housenka kovoškleče gama (múra gama). Na listech zůstávají pupária, ze kterých se líhnou postupně molice.

Nezdravě zbarvená kukla běláška řepového - může být napadena chorobou nebo parazitoidy

Odchyt motýlů do feromonových lapáků v roce 2024

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápredníček polní - v letošním roce feromony nefungují - nelze je pro monitoring použít

Osenice polní - konec kladení, líhnutí housenek, hledání housenek na rostlinách

Múra kapustová - konec náletu do lapáků, housenky mohou v menší míře škodit i v říjnu

